

Borsa tarafından borsa çalışanlarına ve borsanın hizmet satın aldığı şirket çalışanlarına bir defaya mahsus yapılan ödemeler hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	DAMGA VERGİSİ KANUNU
Özelge no	90792880-155.01.05.02[2014/3543]-7119
Tarih	19.02.2016

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri KDV ve Diğer Vergiler Grup Müdürlüğü)

19/02/2016

Sayı : 90792880-155.01.05.02[2014/3543]-7119

Konu : Borsa tarafından borsa çalışanlarına ve

borsanın hizmet satın aldığı şirket

çalışanlarına bir defaya mahsus

yapılan ödemeler

İlgide kayıtlı özelge talep formu ve eklerinin incelenmesinden, 31.10.2014 tarih ve 19 sayılı Olağan Meclis toplantısında alınan karar gereğince, Borsanızda çalışan her statüdeki personel ile hizmet satın aldığınız şirket çalışanlarına bir defaya mahsus olmak üzere seyyanen yapılacak ödemelerin Gelir Vergisi ve Damga Vergisine tabi olup olmadığı hususunda görüş sorulduğu anlaşılmıştır.

A - GELİR VERGİSİ KANUNU UYGULAMASI YÖNÜNDEN

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Gelirin unsurları" başlıklı 2 nci maddesinde "Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır.

- 1- Ticari kazançlar
- 2- Zirai kazançlar
- 3- Ücretler
- 4- Serbest meslek kazançları,
- 5- Gayrimenkul sermaye iratları,
- 6- Menkul sermaye iratları,

7- Diğer kazanç ve iratlar

..." hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanunun 61 inci maddesinde, "Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez." hükmü yer almış olup, 62 nci maddesinde de, hizmet erbabını işe alan, emir ve talimatları dahilinde çalıştıran gerçek ve tüzel kişiler işveren olarak tanımlanmıştır.

Buna göre, ücret gelirini oluşturan üç unsur bulunmaktadır.

- İşverene tabi olma,
- Belli bir işyerine bağlı olma,
- Hizmetin karşılığı olarak bir ödeme yapılması

Öte yandan, ücret ödemelerine ilişkin açıklamaların yer aldığı 149 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde, muafiyet ve istisna kapsamına girmeyen ve her ne ad altında yapılırsa yapılsın ücret tanımı içine giren tüm ödemelerin, ücret olarak vergiye tabi tutulacağı açıklamasına yer verilmiştir.

Diğer taraftan, aynı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında, "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadî kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadî işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya ziraî işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar." hükmüne yer verilmiş olup, aynı fıkranın birinci bendinde ise, hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61 inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), 103 ve 104 üncü maddelere göre gelir vergisi tevkifatı yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, Borsanızın 31.10.2014 tarih ve 19 sayılı Olağan Meclis toplantısında alınan karar gereğince, borsada çalışan her statüdeki personele bir defaya mahsus olmak üzere seyyanen yapılacak ödemenin Gelir Vergisi Kanununun 61 inci maddesine göre ücret olarak değerlendirilmesi ve aynı Kanunun 94, 103 ve 104 üncü maddeleri gereğince tevkifata tabi tutulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, Borsanız ile hizmet ilişkisi bulunmayan ve Borsanızın hizmet satın aldığı şirket çalışanı olan kişilere bir defaya mahsus olmak üzere seyyanen yapılacak ödemenin ücret olarak kabul edilmesi ve ücret kapsamında tarafınızca gelir vergisi tevkifatına tabi tutulması gerekmekte olup söz konusu ödemelerin doğrudan hizmet satın aldığınız şirketlere yapılması ve bu şirketler tarafından da çalışanlara ödenmesi durumunda ise işverenin ödemeyi yapan şirket olarak kabul edilip, ücret bordrosunun buna göre düzenlenerek, Gelir Vergisi Kanununun 61, 94, 103 ve 104 üncü maddeleri gereğince gelir vergisi tevkifatına tabi tutulması gerekmektedir.

B - VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU UYGULAMASI YÖNÜNDEN

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 1 inci maddesiyle, Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda bulunan şahıslara ait mallar ile Türkiye'de bulunan malların veraset yoluyla veya herhangi bir suretle olursa olsun ivazsız bir tarzda bir şahıstan diğer şahsa intikali veraset ve intikal vergisine tabi tutulmaktadır.

Aynı Kanunun 2 nci maddesinin (a) fıkrasında da "şahıs" tabirinin, hilafına sarahat olmadıkça hakiki ve hükmi şahısları; (b) fıkrasında, "mal" tabirinin, mülkiyete mevzu olabilen menkul ve gayrimenkul şeylerle mameleke girebilen sair bütün hakları ve alacakları, (d) fıkrasında ise ivazsız intikal tabirinin, hibe yoluyla veya herhangi bir tarzda olan ivazsız iktisapları ifade edeceği belirlenmiştir.

Bu hükümlere göre, malların veraset yoluyla veya her ne suretle olursa olsun ivazsız bir şekilde bir şahıstan diğer şahsa intikalinin veraset ve intikal vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, gelir vergisinin konusuna giren ödemeler karşılıksız olsa dahi veraset ve intikal vergisine tabi tutulmamaktadır.

Bu açıklamalar çerçevesinde, Borsada çalışan her statüdeki personele bir defaya mahsus olmak üzere seyyanen yapılacak ödemeler ve Borsanız ile hizmet ilişkisi bulunmayan ve Borsanızın hizmet satın aldığı şirket çalışanı olan kişilere bir defaya mahsus olmak üzere seyyanen yapılacak ödemeler ücret olarak kabul edilip ücret kapsamında gelir vergisi tevkifatına tabi tutulacağından, söz konusu ödemelerden veraset ve intikal vergisinin aranılmaması gerekmektedir.

C - DAMGA VERGİSİ KANUNU UYGULAMASI YÖNÜNDEN

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olduğu; 3 üncü maddesinde, damga vergisi mükellefinin kağıtları imza edenler olduğu, resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait düzenlenen kağıtların damga vergisini kişilerin ödeyeceğı hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar" başlıklı bölümünün 1/b fıkrasında, maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiğı veya emir ve havalelerine tediye olunduğı takdirde nakli veya tediyei temin eden kâğıtların nispi damga vergisine tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, Borsanızda çalışan her statüdeki personele ve Borsanız ile hizmet ilişkisi bulunmayan ve Borsanızın hizmet satın aldığı şirket çalışanı olan kişilere bir defaya mahsus olmak üzere seyyanen yapılacak ödemeler nedeniyle düzenlenen kağıtların 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tablonun IV-1/b fıkrasına göre nispi damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.